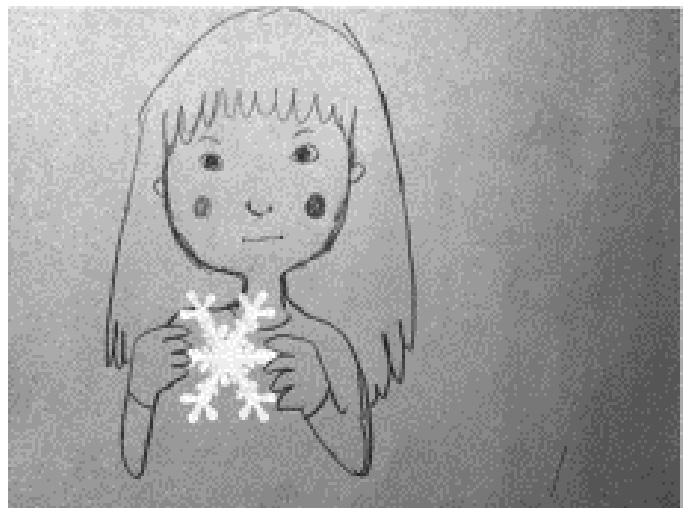
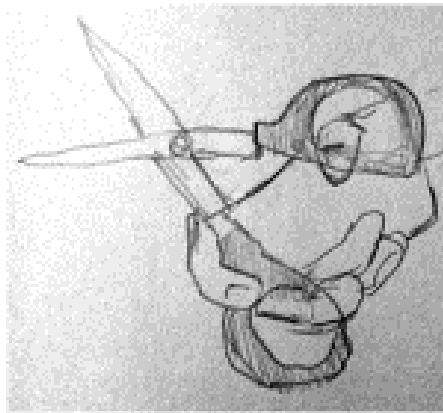

Kiteytys

Luminaari on 1) lumitalven iloja ja kauneutta 2) ilmaston lämpenemistä ja 3) maapallon tulevaisuuteen liittyvää yhteisvastuutamme tarkasteleva tutkimus- ja oppimiskokonaisuus.

LUMINAARI 2020 OPETTAJALLE

Tämä on suuntaa antava ohjenuora.
Soveltakaa ihmeessä oman näkemyksen
mukaan ja luokan kanssa keskustellen.
Tuokaa mukaan omia juttuja ja jättäkää
tarvittaessa jotain pois.

Sisällys:

Ennakoaktivointi (s. 1), opettajalle taustaksi (s. 1), starttilähetys (s. 1), työskentely kouluissa (s. 2), kestävän kehityksen teema (s. 2), ryhmätyöt (s. 3), oheistehtävä Talvialbumi (s. 5), LumiCon (s. 5), ikkunanäyttely (s. 6), Classroom & Hangouts (s. 6), yhteystiedot (s. 6)

ENNAKKOAKTIVOINNIN MAHDOLLISUUKSIA

Luminaari traileri:

<https://youtu.be/EKyL5pRhRQg>

Lumileikit maailmanperinnöksi kampanja ja adressi:

<https://www.pelastetaantalvet.fi>

OPETTAJALLE TAUSTAKSI

1) Open ilmasto-opas <https://openilmasto-opas.fi/>

Tästä kannattaa lukea ainakin kohdat *mikä ilmaston muutos?* ja *vinkit alakoulun ilmastokasvatukseen*

<https://openilmasto-opas.fi/mika-ilmastonmuutos/>

<https://openilmasto-opas.fi/alakoulu/>

STARTTILÄHETYS

Ma 10. helmikuuta klo 10:25 (kesto 25-30min) GOOGLE HANGOUTS

- studiossa Harri ja Heli, ohjaus ja tekniikka Arttu, lähetyksen speksit tiedoksi opettajille ennakkoon sähköpostitse

esille tulevat pointit:

- maapallo ja lumitalvi (ppt-dia vuodenkierrosta)
- ihminen ja pohjoinen >> lumileikit, elävä kulttuuriperintö
- kansantarina talven synnystä >> ilmastonmuutos
 - Lumi oli ennen muinoin jauhoa, jota ihminen sai ammentaa omiin tarpeisiinsa munankuorella eli hyvin kohtuudella. Mutta kun joku rikkoi tätä sääntöä ja ahnehti maallista hyvää, muuttui taivaan valkoinen manna ihmisten käsissä seuraavana talvena vedeksi.
- esitellään Luminaarin päälinjat:
 - 1) LUMI & TALVI projektit/ryhmätyöt – iloiset, hauskat, kauniit
 - 2) KESTÄVÄ KEHITYS vakavampaa asiaa kootusti – tieto, vaikuttaminen, yhteisvastuu
- Harrin askarteleman lumilyhdyn sytyttäminen, ledituikku + sananen lumilyhdyn historiasta (huom! askartelu on yksi esimerkki ryhmätyöprojektista)
- vilkutellaan puolin ja toisin, pimennetään

(HUOM! sisältö voi elää, kommentoimme mahdollisesti esim. Pelastetaan talvet –vetoomusta)

Startin jälkeen luokissa (ehdotuksia)

- katsokaa kurssialustan striimiin laitetut esimerkkivideot edellisvuosien ryhmätöistä
- kirjatkaa oppilaat sisään kurssialustaan
- voitte orientoitua jatkotyöskentelyyn (ryhmien muodostaminen, juttelua mahdollisista ryhmätyöaiheista jne.)
- yksi suosittu tekeminen on ollut lumea tarkoittavien sanojen miettiminen ja listaaminen

TYÖSKENTELE KOULUISSA

- Omatoimiset ja itseohjautuvat ryhmätyöt
- Yhteisemmin käsiteltävä kestävä kehitys -teema

HUOM! Luokkien on mahdollista tilata Harrilta asiantuntijaluento lumileikkien historiasta

- Miksi lumienkelin tekeminen on ollut kiellettyä, jopa vaarallista? Miten lumilinnat ja keskiaikaiset kivilinnat liittyvät toisiinsa? Mistä tuleekaan lumiukon porkkananenä?

1) Kestävä kehitys -teema

Oppitunnit (esim. 1 tai 2), tiedonhakua, kotitehtävä. Kestävän kehityksen teema tähtää luokan tai ryhmien julkilausumaan / posteriin tms. joka näytetään kameralle LumiCon webinaarissa.

SESSIO1 (luokan kanssa)

herättemateriaali:

- Lumi-piirroselokuva <https://youtu.be/0cvn6uK9W80>
 - Avainkohdat: 1) sitaatti "vain kylmässä meitä on" ja sitaatin piirroskuviutus 2) karhu nukkuu lumen alla
 - Mitähän taiteilija (Sanna Vilmusenaho) on mahtanut tarkoittaa: tulkinnat ja keskustelut ryhmissä
- Bonus:** Sannan toinen ilmastoaiheinen animaatio The Idol <https://vimeo.com/18838993>

tieto: ilmastonmuutos – mikä se on?

- Oppilaiden mielikuvat (mielikuvakartoitus), oikeat tiedot lyhyesti
- kolme käsitettä: ilmastonmuutos (kasviuonekaasut), hiilijalanjälki, kestävä kehitys
- **opettajan tueksi:** Open ilmasto-opas <https://openilmasto-opas.fi/>

nuorten omasta maailmasta (lisämahdollisuus)

- ILMASTOTUUBI 2019 – tiedettä diginatiiveille <https://ilmastotuubi.wordpress.com/>
- suosittujen tubettajien tuoreita videoita aivan aiheen ytimessä
TOP3 (katsokaa esim. yksi oppilaiden valitsema)

Arttu Lindeman & Jaakko Parkkali teemasta päästöjen lähteet

<https://ilmastotuubi.wordpress.com/2019/05/23/paastojen-lahteet/>

Soikku & Vinkare teemasta ilmastonmuutoksen vaikutukset Suomessa

<https://ilmastotuubi.wordpress.com/2019/09/17/ilmastonmuutoksen-vaikutukset-suomessa/>

Soikku & Tume teemasta keskilämpötilan vaikutus sääilmiöihin

<https://ilmastotuubi.wordpress.com/2019/09/24/keskilampotilan-vaikutus-saailmioihin/>

+HUOM! kotitehtävän anto

KOTONA

kotitehtävämateriaali:

TÄRKEÄ: #satafiksuatkoa <https://www.sitra.fi/hankkeet/100-fiksua-arjen-tekoa/>

- Sitran tekemä fiksu ja fiksusti etenevä kokonaisuus. Optimistinen, jouheva, nuorekas
- ELÄMÄNTAPATESTI
 - testi löytyy, kun ylläolevan linkin sivua vierittää aivan himpun verran alemmas
 - tämän voi tehdä itse, mutta ehkä vielä paremmin vanhempien kanssa
- FIKSUT TEOT
 - testituloksen perusteella ohjelma suosittelee otoksen fiksuja tekoja
 - näitä suosituksia, mutta myös muita sataa fiksuja tekoja kannattaa tutkia

Lisämateriaaleja: KESTÄVÄ ARKI <https://www.sitra.fi/aiheet/kestava-arki/>

Video: Mitä minä voin tehdä, että yksi maapallo riittää? (1min, löytyy kun linkin avaa)

Blogi: <https://www.sitra.fi/blogit/voiko-peleilla-pelastaa-maailman>

Katso myös: ILMASTOTUUBI – tiedettä diginatiiveille <https://ilmastotuubi.wordpress.com/>

Katso myös: ILMASTODIEETTI <https://ilmastodieetti.ymparisto.fi/ilmastodieetti>

- Ilmastodieetti voisi olla lähinnä opettajalle tai jos oppilas kiinnostuu ja kysyy. Kyseessä on hieman erikoistuneempi ilmastopaketti (Suomen Ympäristökeskus)

SESSIO2 (luokan kanssa)

vaikutelmat:

- käsitellään luokan kanssa kotitehtävän synnyttämiä vaikutelmia (huolet, toiveikkaus, yhteisvastuu, epäitsekkyys, kestävä kehitys)
- tarkastellaan valikoimaa Tuusulan näkökulmasta fiksuja ympäristöä säästäviä tekoja
Huom! Tuusulassa on paljon pientaloasutusta ja yksityisautoja, mikä varmasti näkyy testituloksissa ja ohjelman tarjoamissa vinkeissä
- **JULKILAUSUMA**
- laaditaan luokan taikka ryhmien julkilausuma / vetoamus / posterit / banderollit tai muu vastaava tahdonilmaus
- aiheena vastuullinen suhtautuminen ja toiminta, mitä tulee ilmastonmuutokseen ja maapalloon
Huom! julkilausuma tai valikoima julkilausumia esitetään kameralle loppuwebinaarissa.
Bonus: julkilausuma voidaan allekirjoittaa tai sen yhteyteen voi esim. liittää jokaiselta oppilaalta yhden paperista leikatun lumihiihtäleen

2) Ryhmätyöt: talven ilot ja kauneus

Ryhmät suunnittelevat ja toteuttavat yhden pienen talvea havainnoivan projektin. Projekti esitellään noin 1-3 min digitallenteena: esim. kännykällä kuvattu video. Valmiit videot tallennetaan Classroomin ryhmätyökansioon, oman koulun kansioon.

HUOM! Luokat voivat tilata Luminaarin media-assistentin – Lassi Kivikangas – kouluun auttamaan digipajoissa.

Ehdotuksia aihepiireiksi:

LUMILEIKIT

Video voi sisältää esim. 1) lyhyen leikin taikka rakennusprojektin 2) kerrottuja tunnelmia kokemuksesta ja vaikkapa 3) pienen kurkistuksen leikin historiaan

- esim. jokin näistä: lumiukko, lumimaja, lumienkeli, lumilinna, lumilyhty, lumieläin / -veistos

HUOM! tiedon ja inspiraation lähteitä:

- Elävä perintö: Lumileikit <https://wiki.aineetonkulttuuriperinto.fi/wiki/Lumileikit>
- Luminen lapsuus http://ace.ulapland.fi/talvitaide/oppimateriaalia/lum_lapsuus.html
+ lisämateriaalit Classroomin taustamateriaalikansiossa:
 - teksti: Lumisia leikkejä, talvisia ajatuksia (Harri 2004)
 - teksti: Nuorukaisten lumilainnoista – pohjoisten kansojen historia (Olaus Magnus 1555)

KAUNEUS

Projekti voi perustua esim. luonnon havainnoinnille tai yhteiselle muistelulle sekä tältä pohjalta syntyvälle esitykselle / teokselle. Esitys voi olla valokuva, kollaasi, piirros, maalaus, runo, laulu, ääniteos, musiikki, tanssi, powerpoint tai mikä vain esitystapa ja tyyli aiheeseen sopii

- esim. jokin näistä: jää-aihe, pakkasen tuntu iholla ja varpaissa, lumihiihtäleet ja lumipyry, hanki-aihe, lumen narskunta, eläinaihe – jälkiä hangella, jäniksen talviasu, talvimaisema, valon ja pimeyden vaihtelut esim. lumi ja lumettomuus

HUOM! laitamme tiedon ja inspiraation lähteitä Classroomin taustamateriaalikansioon

- Taiteilijan retki talven valtakuntaan (Museon paketti talven valosta ja kauneudesta Pekka Halosen silmin. Taustamusiikiksi sopii esim. Vivaldin neljä vuodenaikaa / Talvi

VAUHTI

Esimerkiksi jokin urheilujuttu ja siitä temppuvideo tai vaikka räppi. Videolle voi myös kertoa / haastatella ryhmän fiiliksiä kokemuksesta. Myös kurkistus lajin historiaan voi olla hyvä täydennys.

- esim. jokin näistä: mäenlasku, pulkkailu, kelkkailu, lumilautailu, potkukelkka, peppumäki, luistelu, rusettiluistelu, jääkiekkojuttu, kaunoluistelukupio, pihalätkä, napakelkka, hiihto, ampumahiihto

MUITA MAHDOLLISIA RYHMÄTYÖAIHEITA

- askartelu (talviaihe: lumiukon pienoismalli paperimassasta, leikattu lumihutale ym. ym.)
- pilkkiminen tai talvinen luontoretki ja nuotio
- kodin talvivarusteiden inventaario (lumilapiot, talvirenkaat, luistimet, kengän liukusteet, pipot, lapaset, aurinkolasit, stiga-kelkka, sukset ym. ym.)
- saunasta hankeen, avantouinti (tai ehkä avantouimarin haastattelu ;^)
- kodin lumityöt, lumenluonti
- jäälyhty (muoviämpärillä)

HUOM! laitamme taustamateriaalikansioon Classroomiin ainakin lumihutaleiden askarteluohje

KOONTI

- luokat esittelevät ryhmätyöt omassa keskuudessaan
- jos tarpeen, valitaan webinaarissa esiteltävät työt
- mahdollisuus viimeistellä ryhmätöitä

OHEISTEHTÄVÄ

Tätä voi harkita, ellei tunnu jo liialta (tai sitten nopeille, lisäjuttuja kaipaaville oppilaille).

1) TALVIALBUMI

Oppilaat ja opettajat voivat etsiä kotikokoelmastaan vanhoja talvivalokuvia (yksi tai useampia) ja tehdä niistä yhteisen Talvialbumin. Kuvan yhteyteen voi liittää vapaavalintaisia tietoja kuvasta tai siihen liittyvän tarinan. Kuva voi olla myös vanhempien tai isovanhempien lapsuudesta. Historiallisen tarinan jatkoksi voisi lisätä kuvia tältä talvelta tai vaikka Luminaari-yhteiskuvan. Jos ette halua tehdä albumia, voitte tallentaa yksittäisiä kuvia Classroomin kuvakansioon.

WEBINAARI: LUMICON

Keskiviikkona 4.3. kello 10.00-11.30. Kaksiosainen webinaari, noin 2 x 40 min + välitunti. Olisi hienoa, jos luokat asettuisivat mukavan tiiviisti ja rennosti eli webinaarin kuvayhteyden kannalta kivasti.

ALOITUS

- ensimmäiseksi moikkauskierros luokkiin. Tarkoitukseni on, että joka luokan kohdalla olisi vähän hassutteleva lämmittelyäänestys (viittausäänestys): tyyliin joulu vai juhannus, jäätelö vai pannukakku, revontulet vai jalkalamppu, lumikola vai Coca Cola... jne.

LumiCon OSA I Julkilausumat

- Harri esittelee asiantuntijavieraan (kestävän arjen asiantuntija / SITRA)
- miniminihaastattelu
- Luokkien julkilausumat, esitellään kouluista
- asiantuntijavieras kommentoi ja juttelee
- tilaisuus keskustelulle tai kommenteille
- ohjeistetaan Flinga palauteseinä. Flingaa käytetään tykkäysäänestykseen, kun seuraavaksi katsotaan ryhmätyövideoita

(Välitunti ja Flinga-palauteseinään kirjautuminen)

LumiCon OSA II Projektityöt

- mahdollinen etäyhteys lumilautailija Sanna Kaivantolaan Pohjois-Norjaan
- Luokat esittelevät talvitekojaan, katsellaan töitä – jutellaan, ihastellaan
- Käännetään Flinga-palauteseinä (jossa siis mahdollisuus tykätä katsottuja videoita) asentoon, tykätyn ensin. Ihmetellään äänestystulosta
- Ehkä kohottava loppupuhe tai loppuyllätys...

(puhe) ...olemme pieni murunen maailmankaikkeudessa ja ihmiseressä, mutta voimme aina toivoa lumipalloeefktiä. Sitä, että talvitekemme ja julkilausumamme huomataan ja että ne pikkuhiljaa paisuvat ja kertautuvat ihmisten mielissä ja välittyvät ihmisiltä eteenpäin uusille ihmisille. Maapallo pyörii avaruudessa; meidän lumipallomme Tuusulassa. Kasvakoon Luminaarista lähtenyt lumipallomme isoksi ja vaikutusvaltaiseksi viestiksi: talven ilojen ja luonnonvaraisen lumiukon puolustuspuheeksi :v)

(HUOM! Lumiconin sisältö voi elää, kommentoimme mahdollisesti esim. Pelastetaan talvet – vetoomuksen toimittamista tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kososelle)

(HUOM! Classroomin kurssialusta jää auki. Classroomissa on mahdollista katsoa myös ne ryhmätövideot, jotka eivät mahtuneet Lumiconiin. Videoita voi kommentoida kannustavasti)

KIRJASTON IKKUNANÄYTTELY

Edellisinä vuosina järjestelytiimi on Luminaarin päätyttyä tehnyt Tuusulan pääkirjastoon Hyrylään Luminaarin satoa esittelevän ikkunanäyttelyn (lehtisalin ikkuna linja-autoaseman suuntaan). Näyttelyä varten tulemme hakemaan ja lainaamaan teiltä osan Luminaarin tuotoksista. Mikäli Kellokoski ja Jokela haluavat, voivat he tehdä omasta aineistostaan pienoisenäyttelyt omiin kirjastoihinsa.

CLASSROOMIN JA HANGOUTSIN OHJEET

Käytämme projektin aikana Googlen palveluita, Google classroomia ja Google Hangoutsia. Classroomiin tulee materiaalia ja tehtäviä ja siellä voi käydä myös keskustelua. Hangoutsin kautta tapahtuu videoyhteys kouluille. Classroom löytyy kätevästi Edisonista ja Hangoutsiin pääset vaikkapa Classroomin avattuasi valitsemalla sen oikean yläkulman vohvelivalikosta (sovellusvalikko, 9 pientä harmaata neliötä).

Classroom: Olemme lisänneet Classroomiin kurssille nimeltä Luminaari 2020 koulujen opettajat. Käy hyväksymässä kutsu Classroomissa. Mikäli sinulla on kollega, joka ei vielä tuossa kurssissa ole, käy lisäämässä hänet Classroom-kurssin opettajaksi. Tämän jälkeen oppilaat voivat liittyä kurssille koodin avulla.

Hangouts: Olemme myös perustaneet Hangouts-ryhmän nimeltä Luminaari 2020. Olemme lisänneet koulujen opettajat tähän ryhmään. Käy hyväksymässä myös Hangoutsissa kutsu ryhmän keskusteluun ja kutsu kollegasi, jos hän ei siellä vielä ole, sinne lisäämällä hänet ("lisää henkilöitä"). Tämän kautta suoritamme yhteyskokeilun to 6.2. klo 12.15. Soitamme täältä päästä videopuhelun, jonka hyväksytte sitten.

YHTEYSTIEDOT

harri.nyman@tuusula.fi

yleisötyön amanuenssi

Tuusulan museo

040 314 3474

arttu.tirkkonen@tuusula.fi

Pedagoginen ICT-asiantuntija

040 314 4462

lassi.kivikangas@gmail.com

media-assistentti

045 206 8161